

SURT EL
DIVENDRES

Diputació, 262

LA TRALLA

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

CASTILAS Y CATALANS

II

Calma, calma, bona gent. Encare no feya vint y quatre horas que havia sortit el número passat de LA TRALLA que ja tenia la taula de pots y banchs del meu despaig feta una mar de cartas y de notas, enviadas per bons amichs que tenen cosas per dirme referents als castilas.

Totas las cartas son en extrém curiosas y'm relatan fets més curiosos encare. N'hi han que traspuan un bon humor poch comú en aquests temps de calor. D'altras que se ho prenen més en serio y altras que respiran una indignació justíssima per tractarse de casos verament escandalosos. De tot anirém parlant. Però entre totas aquestas cartas n'hi ha una que val totas las pelas, y val més pelas encara'l pobre infelís que va portar la carta en la nostra Administració en un moment que vareig tenir la desgracia de no trobarmhi.

Era ell, segons datos que'm va donar el nostre administrador, un jove d'uns 26 anys, mal afeytat, ab el coll de la camisa ple d'ayguas y las sabatas rialleras.

—Va entrar ab molta parsimonia y va dir: —Buenos dias. ¿Me hará el favor de decirme quién es este Gnom?—

L'administrador, que xamporreja'l castellá ab relativa gracia, li va contestar:

—Si señort. Es un caballero muy guapo y muy simpático.

—Déjese de bromas y dígame quién es porque necesito verle.

—Pues lo encontrará usted aquí de tal hora á tal otra.

—Pues volveré y entretanto entréguele esta cartita.

La carta diu aixís:

Sr. Director de LA TRALLA.

Muy señor de usted: He visto en su periódico órgano de los catala...m. que ha usted una campaña en desmérito de los nobles y honrados hijos de la Nación Española, y sepa usted que estamos dispuestos á taparle á usted la boca con los excrementos de cuatro españoles que no quieren tolerar su estúpida palabrería. Vaya usted con cuenta de que no tenga que volver á la cárcel, que es el lugar donde usted estará mejor como los rateros y pilleles, y sepa que está en nuestra mano darle á usted su merecido. Los castellanos que usted insulta con el título de castilas tienen los... necesarios para acabar con todos los catala...m. y sólo nos falta que hacer para hacerlo.

Si no sale otro artículo de los que usted con tan mala sombra garrapea, cuente con que no hemos dicho nada, pero si se atreve á proseguir su indigna campaña le vamos á llenar el cuerpo de cardenales si es que, como creemos, no tiene usted suficiente tesón para defenderse.

Viva España, viva Castilla, viva el Rey! Suyos afectísimos que no son de ustedavidores.

P. Lacueva.—Antonio Vidal y Sudrez. Julio Pardo.—Valentín Ayala.

Barcelona (España) 16 de Julio de 1905.

Després de llegida aquesta carta, model de cultura castila, vareig esperar l'hora de l'administrador havia donat al inconstànt... efectivament, no va venir ni ell ni'l's Pérez y López que firman.

De manera que aixó per are ha quedat així, però jo sempre atent y complert ab thom, dech haver de contestalshi, y ho fig ab aquesta forma:

—Senyors castilas: La seva carta es una prova de la tontería que'ls aguanta. Jamás muertos ni bibos umillareis mi balor.

JOCHS DE NOYS

Heus aquí que un tiradó
disparat ab punteria
á ben segur que podria
fer reventar la Unió.

Faré tants articles com voldré y sortiran cosas que'ls hi farán l'efecte de bitxos cuhents al ull. Espero la seva visita si es que tenen cor de venir.

Gnom.—

Aixó es probable que acabi en desafío y ja he nomenat dos padrins (que per cert me han servit els mateixos del meu bateig) y espero ab arrogancia y hidalguia el moment que crusem las armas.

Sento que aquest incident de la carteta m'hagi fet ocupar tot l'espai de que disposava pera relatar fets que tinch en cartera a propòsit de la eterna incompatibilitat dels castilas y catalans. Però ab palla y

temps maduran las nespras, y si'ls hi dono més tart també las tindrán més maduras, y aixó ja será una compensació.

Fins á un altre.

Gnom

À LA CALOR

Com si anés á dirigir el meu prech á una persona que fos ilustrada y bona, li parlaré desde aquí. Donchs escolti... senyoreta, y enterneixis per favor,

del plany desconsolador que li envia aquest poeta. Portis una mica noble y guardi un xich de clemencia, pels que son de corpulencia si ho son sense escanyá'l poble El foch qu'envia aquí dins em fon com una candela, al estrém que tinch la tela del sagi feta á bossins. No habito de cap manera, ni dutxas, res m'alivia, ni estantme tot lo sant día ficat dintre una banyera. Jo crech que m'ajuda molt á suar d'un modo així,

aixó de viure en quint pis
ab principal y entressol.
Pro filleta estich tronat
no puch gastar més pessetas,
vosté ja sab que'ls poetes
vivim de casualitat.
Ni tampoch puch anà a fora
per xo es trist donya calor,
l'aguantar la xafagor
de la seva torradora.
Dirigeixi'l socarrim
qu'escal·la la nosrra pell,
á recremar be'l clatell
dels poltichs que patim.
Persegueixi a n'en Montero
y encengui si vol vosté
als ministres de doublé
que han pujat al candellero.
Demostri molta afició
durant tot aquest istiu
á enviar forsa caliu
sobre'l cap del carbassó.
Deixi á tall de sufregit,
per tota la temporada,
l'epidermis satinada
del guapo que ha dimitit.
Vegi si creu natural
de fondre á copia de sol,
las sessions d'aquest bunyol
d'assemblea fraternal.
Apreti de ferm y fort
no donantlos mica d'ayre,
á la massa pidolayre
que'ns envian de la cort.
Desfassi com un bolado
ab aygua casi bullenta,
l'administració dolenta
del municipal tinglado.
A n'aquets fassi la porra.
que no viuen en quint pis,
y passen l'istiu felis
estirats damunt la sorra.
Pero als demés, que com jo
no poden sortir de casa,
no'ns ha de coure á la brasa
sense fre ni compassió.
Que ja n'hi ha prou de sofri
d'una manera ja crónica
tota la peste bubónica
vinguda d'allende á aquí!
Ab aixó no apreti gayre
perque suhém ab excés
¡si ja no'ns queda res més
al menos que tinguém ayre!

PEP DE LA TRALLA

LIQUIDACIÓ

	Pessetas
Total publicat y recaudat	535'90
A deduir per la publicació de la llista d'Olot anulada segons se feu notar en lo número 86.	1'20
Multa y paper sellat.	126'00
	127'20
Sobrant.	408'70
A "Sang Nova", pera edi- tar la Controversia Cua- dras-Llangort.	204'35
A l'"Escola Mossen Cinto".	204'35
	408'70

¡Y are á tothom grans mercés!

Ensenyant l'orella

Els que han nascut pera esser reaccionaris, els que ho son, es inútil que's disfressin ab ropatjes democràtics, perque quan menys s'ho creuen ensenyan l'orella.

Aixó pensava'l diumenge passat llegint *La Publicidad*, ahont dessota mateix del retrat del almirall M. Krieger s'hi llegeix lo següent: *Almirante de la escuadra encargado de perseguir y echar á pique el buque pirata Kniaz Potemkin.*

Es á dir, que'l *Potemkin*, sublevat precisament contra la autocràcia y la tirania russa, es pels homes, pels demòcrates (?) de *La Publicidad* un barco pirata.

A nosaltres que coneixém á fons la historia negra d'aquesta gent, á nosaltres que sabem y estém disposats á probarho á tot arreu que ells han sigut y son un dels factors principals del retràs y retrocés del nostre poble, á nosaltres no'ns estranya gens que califiquin de piratas als llibertadors del poble rus, perque recordém precisament que'l seu quife D. Nicolás Salmeron declará també piratas als cantonals de Cartagena, com recordém que la gent de *La Publicidad* calificava de *bandolers* y *assessins* als nobles fills de Cuba, al ensemps que glorificava á un Weyler, célebre pels seus. á tot el món civilsats, y no'ns estranya perque fingint un amor á la República y á la Democràcia, han llepolejat als Portas y Marzo y encara avuy fan esqueleta als tirans del poble, á ne'ls qui simulan combatre.

Y no'ns estranya perque si fossin lliberals, demòcrates de veritat, no defensarian una república borda, ni farien *ali* ab el Govern, y no traïrian al poble com el traeixen, ni adorarian á un Salmeron, encarnació viva de la Espanya dels Torquemadas y demés esbirros de la inquisició.

Y no'ns estranya, finalment, perque la gent que comensen per esser traydors de la seva patria natural son capassos de tot, fins de calificar de piratas als russos que lluytan per la llibertat de sa terra y per la dels seus ciutadans.

De totes maneres bo es que ensenyin de tant en tant l'orella reaccionaria, perque tal vegada aixís el poble lliberal se n'aparatará ab fàstich, que ja seria hora!

Y sobretot que s'arrenquin las caretas y que's digui clar y net lo que son, aixó es, uns llepetas dels que manan y dels que tiranisan la vida dels pobles y dels individus.

FIBLÓ

FENT CAMÍ

Som catalanistas de fa molt temps: els vells ni'n guardém memoria, y'ls joves á ben segur que'n debian neixer. Aixó vol dir que, seguidament, y enfortintnos en las nostras conviccions, fa bona colla d'anyes que l'aném apamant el desenrotll y prosperitat dels ideals del Nacionalisme. Es vritat que avansém poch, perque costa el caminar per la sorra, pero quant aquesta's destría per mostrarnos un bossi de terra ferma, ens retorna l'alé, y'ns sentim amarrats d'esgarriansas de goig, esperonats pel desitj d'arribar ben aviat á la fita d'hont no apartem el pensament y la mirada.

Per aixó en mitj de la nostra vida habitual de propaganda, soportant ab fé las envejias y persecucions y somrient en els sacrificis, ens omple d'entusiasme cada guspira que veyém fer flama, cada espurna del foc del Nacionalisme que pren increment en l'ànima y las costums de la gent de casa. Alashoras es quan aferrats á la esperansa, ens en rihém pla be del mal que puga vernirnos d'aquellas terras, prou convensuts del esforç de tots, que fins ha de ferne enretirar el vent, quan siga l'hora

Ara mateix, tothom se n'ha adonat de que com per art d'encantament, va prenent vo-

lada dintre mateix de la ciutat el nostre ball Nacional, la típica Sardana, que fins fa poch temps jeya adormida pels recons de las serras y fondaladas, despertantse tant sols pera mantenir viu l'escal·f de la tradició en els cors dels nostres camperols, que allunyats de las miserias ciutadanas poden respirar més lliurement y tal com es, l'ayre de la terra. D'ensá de las primeras festas de la Mercé, en que va celebrarse'l concurs de coplas y sardanistas, pot dirse que la Sardana ve á ser un número obligat encara no's vegi pels carrers dos pams de *cadena*. Y'l poble, que avans per indiferencia ó menyspreuhamment s'hi retreya, las cerca ara casi sense donarsen compte, aprofitant-ne totes las ocasions d'aquest esbarjo moral, que assadolla'ls cors ab l'esperit de la Patria, y acosta als homes á la germanó de tots prou desitjada, encomanantse la sanch per las mans trenadas.

**

Si jo fos higienista, os en treuria moltes de conseqüencies sobres l'ascendent de la Sardana en el ball d'*agarrada*, que tant mal ha fet popularisante á casa, pero com que soch no més ferm aymador de la nostra terra, os parlo solsament baix l'aspecte patriòtic y arraserantme ab el principi de cultura qu'es de lley observar, si volém ser admirats y reconeguts. Precisament no fa gayres dias, que en ocasió d'haver ballat la Sardana davant del Almirall de la escuadra inglesa que acaba de deixarnos, aquest se desfeya en elogis y en expressions d'entusiasme envers el ball catalá, ayros y senzill com l'ànima de Catalunya.

**

Avuy la Sardana ja'ns es imprescindible. Ara en aquestas últimas festas, y aixó ho dich ab goig, se n'han tocat en una pila de llochs, se n'han tocat una pila de dias, y totes s'han vist concorregudas ab asedegament. A la Plassa Real, á la de Tetuan, á la de la Universitat, al Saló de Sant Joan, al Tibidabo y á la Rabassada s'ha viscut l'ambient de la terra, y las moltes y aixampladas rodones de catalans de tots els estaments ens han donat un bon consol, perque es ben cert que'l regenerament de las costums, apartantlas de tota influencia mal vinguda, es el primer grahó del renaixement d'un poble.

Siguemhi tots, donchs, á puntejarla. Aixamplem-la cada dia més la rodona que al só del fluviol y la tenora'ns fa dur el cor á un mateix ritme. Aixís estrets de má, forts per la rahó y la forsa, caldrá sols dir als nostres *suechs*: Feu rotllo!

Y's farán enrrera.

REDENA.

EL NACIONALISME

Els polítichs que s'han apoderat de l'Estat Espanyol pera usdefruyt de las sevas concupiscencias y pera explotarlo en son benefici y del aixam de vividors que'ls voltan, han llensat per tota la Espanya, y per medi de la seva premsa, el dictat de separatisme al esclat revifador y ple de vida nova y progressiva que la onada catalanista per arreu escampa pera deslliurar á Catalunya d'aqueix esclavatje que amenassa ab enrunarla y enfonzarla dintre de las tenebras de la ignorancia, l'endarreriment y la pobresa.

Peró massa que ho saben ells que'l Nacionalisme avuy per avuy no pot ser cap moviment que vulga disgregar á Catalunya de las demás nacionalitats que integran l'Estat Espanyol; prou que ho capeixen aquells homes que'l Nacionalisme al volguer assolir pera Catalunya las llibertats que li foren arrebasadas tendeix á un millorament social, á deslliurar á la patria, á la familia y al individu d'una tirania, d'una opressió y d'un régm que empresona la seva pensa, desfá son caràcter, sas costums, son modo d'esser, desnaturalisa la seva ànima y sas naturals distincions de rassa, y atenta contra la seva preuada llengua, al ensemps que li oposa tota la forsa de que avuy disposa pera que tampoch pugui conquerir la colectivitats catalana el goig y beneficis dels drets socials del home, que'l proletariat logri las reivindicacions que ab tan dalit y afany persegueix.

Per aixó es que'l Nacionalisme catalá no es cap partit polítich, es solzament l'acoblament dels individus que al voler la llibertat de Catalunya lluytan pera son benestar y pera millorar sas condicions de vida lo mateix dintre dels ordres polítich y administratiu que dintre del social; en una paraula, es un reviscolament de las ansias socialistas, de la gran igualtat y germanor entre tots els estaments y entre tots els homes, es la via que'ns ha de dur cap á la fe-

deració de tots els pobles y de todas las rasses que constitueixen la humanitat, no podentse conseguir aytal finalitat sense avans haver assolit son deslliurament, perfecció y llibertat las patrias naturals que restan endogalladas per los grupos polítichs artificials que'n diuen Estats.

Al demanar el dret á la vida de Catalunya es volguer viure'ls catalans; lluytar pera'l perfeccionament de la Patria es treballar pera que sos fills sian lliures, respectats y amos de lo seu, pera enderrocar tot un sistema d'oprobri, un Estat que explota als pobles y rasses que governa pera mantindre la ineptitud, la vagancia, l'embrutiment y la conciencia podrida dels seus capítostos.

Aquest es el nostre enemich comú; l'enemich del Nacionalisme y de Catalunya; donchs tots plegats ens havém d'ajuntar els que verament aymém á la nostra Patria pera esser amos y senyors de nostre terrer y de nostra vida, sense distinció de colors ni d'ideas, tal com ho digué la Unió Catalana en sa séptima Assamblea.

Potser els catalanistas no'n som de separatistas; però tant ens trepitjan...

F. DURÁN

ESCOLA MOSSÉN CINTO

El diumenge passat comensaren á celebrar'ls exámens dels noys que concorran á la Escola Mossen Cinto. El pròxim diumenge terminarán y'l Repartiment de premis tindrà lloch el dia de Sant Jaume á las 4 de la tarde.

Algunas notables entitats y diferents particulars han ofert premis pera'ls aixerits Patufets de la Escola Mossen Cinto.

Diàlech entre un fraternal

y un altre que no ho es tant

—Ja ha llegit que s'ha celebrat una assamblea de la Unió Republicana?

—¿Qui la ha convocada?

—En Salmeron. ¿No ha vist el *Bando*? ¡Es molt bonich! Comensa dihent: "Considere urgente" etz. etz.

—¿Sí que n'es de bonich! Veig que en Salmeron ne sab molt de... manar. ¿Y quin dia s'ha celebrat?

—Diumenge passat, perque es el dia que ell va senyalar. Va ser á Madrid...

—També perque ell ho va manar. ¡Naturalment! Y ¿quants delegats hi havia?

—A punt fixo no ho sé; però contí que serian tants com en Salmeron havia manat que hi fossin. Primerament ho eran tots els diputats y senadors republicans.

—Home, aixó sí que no veig el per qué; perque pot donarse'l cas que ab el temps que fa que aquets senyors van ser elegits, hagués cambiat el criteri envers ells del poble que'ls va nombrar. Sembla que lo més republicà hauria sigut nombrarlos per nova elecció.

—No senyor, perque en Salmeron ha manat que's fes del modo que jo li dich. També s'ha nombrat un delegat representant per cada provincia.

—Ara ho 'entench menys: es á dir, que tanta representació hi tindrà la provincia de Barcelona ab sos 40.000 (?) republicans, com Cáceres y Soria ahont no n'hi ha mitja dotzena.

—¿Peró si en Salmeron aixís ho ha manat!

—¿Y quins més tindrán dret á assistirhi?

—Tots els que formavan part de la Comissió nombada á la passada assamblea del any 1902.

—¿Donchs aquesta comissió té caràcter vitalici com els senadors de R. O...?

—¿Peró no veu que en Salmeron ho ha manat aixís?

—Y en Soriano de Valencia que no hi podrà assistir? També es diputat...

—No, perque es contrari d'en Salmeron.

—¿De modo que á n'aquesta assamblea no més podrán pendrehi part els que siguin amichs d'en Salmeron? ¡Bon sistema! Y ¿quins acorts pendrán? ¡Naturalment...! els que vulgui en Salmeron.

—¡Home...! ¿Sab qu'em sembla? que vos té no es republicà.

—¿Per qué? ¿Perque encare no he demanat permís á n'en Salmeron pera dirmen... Donchs miri, á m'm sembla que existeixen dos R. R.: Un que está á Venecia que's diu D. Carlos y un altre que está á Madrid que's diu D. Nicolás, y que un partit que conta ab una gent que á las preguntas que se li fan no més sab contestar que s'ha de fer tot com mana en Salmeron, qui convoca una assamblea com, quan y en el lloch que li dona la gana; que ordena per R. D. quins

SUSCRIPCIO

pera sufragar la multa de 125 pessetas
imposada á LA TRALLA.

Quota única, 10 céntims

Suma anterior, 530'50 pessetas.

Sant Celoni

Joan Montasell. — Pere Comas. — Francesch Pol. — Joan Ventura. — Ramon Panareda. — Blay Deulofeu. — Jaume Gurri. — Joseph Casadevall. — Leonci Bes. — Antoni Gils. — Joan Casadevall. — Jaume Claramunt. — Joseph Ximeno. — E. C. y C. — Joseph Salvat.

Sant Hilari Sacalm

Pepeta Pons. — Roseta Argila. — Pepeta Guasch. — Ramona Culí. — Carmeta Ridaura. — María Bofill. — Pepeta Bofill. — Dolors Bofill. — Rita Bofill. — María Pagés. — María Vila. — Neus Pernau. — Dolors Serra. — Joseph Argila. — Remigi Guasch. — Amadeu Durán. — Pere Fauria. — Narcís Ridaura. — Ramon Pernau. — Frederich Culí. — Tomás Culí. — Manel Rovira. — Manel Planas. — Ramon Rovira. — Andreu Molera. — Llorens Suñer. — Joan Serras. — Francisco Xirau. — Joan Bayer. — Jaume Parareda. — Joseph Corbera. — Joan Fauria.

Valls (2.º)

Joseph M.º Colom. — Joseph Posas. — C. G. C. — R. R. — Ramon Oriol. — Gayetà Solá. — Pau Maresma.

han de ser els delegats per dret propi y quins per elecció; que oposa'l seu veto als que no li agradan, ó poden criticar la seva gestió, no's pot anomenar may republicà. Tot lo més serà'l partit de... en Salmeron. —Vosté es un clerical y retrógrado. —Y vosté un *avensat*... com els cranchs.

MARCEL RIU

Tornarán...

Tornarán y aviat els dies de las grans enganyifas á la pobre classe obrera, (á una gran part d'aquesta) que segueix inconscientia á cualsevol xerraire que se li presenta ab el títol de *redentor* del proletariat.

Tornarán els dies de las promesas may completas, tornarán els dies de las excitacions fetas en mitings, y tota mena de reunions de las emancipacions baratas, de pavos republicanos *por Navidad* y demes farandolas estudiadas á posta, porque la massa, aquesta massa, sempre victima de todas las malifetas, sempre explotada per tota mena de vividors y sangoneras, no s'adoni may de la gran ensarronada, porque serveixi sempre sense obrir la boca; serveixi, repetim, d'esquenetá pera enlayrarse'ls seus explotadors vers els cims del mangoneix y de la farsa.

Si, es cert que tornarán aquestos dies en que tota persona de sentiments enlayrats veu ab llástima aquesta farsa indigna, de la quina n'es victima bona part de nostres estimats companys de treball, també es cert y n'estem ben convensuts que vindrà'l dia dels grans desenganys pels obres de nostra terra; també vindrà'l dia en que reconcentrantse, parant esment á nostras doctrinas, arrencantse dels ulls la vena que avuy'ls cega reviurá en ells l'idea de Patria, que no ha mort may en el cor dels obrers catalans, y allavors ¡ah! allavors despreciarán (si no ls arrossegan) als falsos *redentors*, treballarán per fer lliure á la Patria, medi segur de que ho siguem tots.

Tornarán els dies de ventura per nostra estimada Catalunya, vaja si tornaran!

MAURO MONTANÉ

Navarres 12 Juliol 1905

Government, escarmenteu!

Els terribles aconteixements que actualment s'están desenrollant al imperi de la Santa Russia, deuen servir d'exemple y escarment als governs que tenen engrillonats á pobles que volen y mereixen esser lliures.

L'esclavatge era gran, inconcebible; l'esclat de llibertat ha estat formidable: un veritable desequilibri.

L'autoritarisme, l'despotisme y l'esclavitut, no han donat ni poden may donar cap bon resultat. La formidable Russia ja no tornarà may més á esser formidable; la unitat está ja esmicolada. La gran esfínx está á punt de capbussarse per sempre més en el mar de sang que fa derramar al poble rus.

Aquest, dormia la son dels ensopits y el mateix govern ha cuydat de despertar-lo.

Cada denuncia, nous adeptes; cada deportació á la Siberia, milers d'homages que despartan y's declaren enemics de l'opressor; cada iniquitat y corrupció de l'administració, nous clams que demanen justícia.

El cristianisme, la gran idea llibertadora en son origen, á no haver sigut perseguida crudelment y á no haver tingut el sens nombre de mártirs, no s'hauria extés tan prodigiosament com s'extengué.

Quan las causas justas son perseguidas, els persecutors no fan més que propagar las ideas que tractan de combatre.

Tinguin present aixó'ls governs que ab tanta ignorancia y mala fé arruinan als pobles!

HERCULI

Del C. A. de Dependents

NOSTRE EGOISME

El diari *Las Noticias* corresponent al dia 14 del actual Juliol s'ocupa del benefici que'ls fariners catalans han proporcionat á Andalusia venentlos'ls sachos de farina als preus de 40 pessetas, classe extra, y 39 classes corrents, malgrat haver tingut ocasió de vendrels á preus més alts: no som amichs de retreure'ls favors que fem, més l'esmentat diari pregunta quina será la recompensa y d'aixó ja n'estém segurs que se'ns pagarà ab la vinguda d'un altre *Orfeón* que ab la excusa d'estrenyer llassos vindrà á estrenyer més y més la cadena que'ns lliga á un Estat que'ns te esclavissats, ó be donant

á tall d'almoyna una miserable cantitat als chors mal anomenats d'en Clavé, y després d'aixó's quedarán tan satisfets creyentse haver correspost generosament als sacrificis que la nostra Patria fa pera salvar á un Estat indigent, que no s'ho mereix, y disposats á repetir sempre allò del *egoismo catalán*; més cal confessar que d'aixó no'n tenen pas la culpa ells, sino'ls catalans sense vergonya que sofreixen ajupint la eskena las vexacions que dia darrera altre la Espanya decadent ens envia als catalans. Hora es ja de que aixó acabi; hora es de que no n'hi hagi cap de catalá d'aquesta mena, que'l jorn en que tots siguem lo que per dignitat tenim d'esser. aquell jorn podrém treure á nostra Catalunya de la tirania d'un poble magre que li está xuclant la sanch pera nodrir son ventrell raquíth, acabant per sempre més ab la llopada famolenca que de Madrid ens cau assobre en forma de núvol de llagostas que amenassa exterminar la llevor de llibertat que en nostres camps tenim plantada.

Per vergonya, per dignitat, cal que tot el poble la vulgui la seva llibertat, que per un poble fort volguer es poguer y Catalunya ja n'ha dat diferents probas de no esser feble.

JOSEPH PARELLADA Y ATSERÍAS.

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

El passat dissapte va apareixer la primera còpia del ofici de difunts dedicada á Don Gonzalo (Catalans).

Indalesio, autor insubstituhible en aquest género de música inspirat per la forsa centrífuga del pahidor (*es una suposició*) y la temor de que s'esquerdí l'olla, ha escrit la poesia tan humorística y graciosa que ha resultat una *petenera*. ¡Pobre xicot! tan *coben* y tan *rastrero*. Es molt possible que tot plegat fassi cap á la brossa.

Sens dubte al *coben* Indalesio la indigestió *Canalitis* ensopeix part del seu cervell, y no comprén que aquí... tots ens coneixem massa.

Avuy al poble ja no se'l pot enganyar, y'l dia de las eleccions tindrás que sufrir forsosament un trist desengany. La cassola s'esquerda y la menjadora balandreja.

Diu la còpia:

A los políticos de OFICIO á los VIVIDORES han sucedido los intelectuales que tienen una *enseñanza* que atender, un *pensamiento* que difundir y una *fama* que conquistar.

Que traduït literalment al nostre llenguatge vol dir:

Als polítics d'ahir els han substituït els *farsants*, *hipócritas*, *rastrers* y neulas d'avuy, que tenen 18.000 pessetas del Estat per... *ensenyar*: que la fam es rabiosa, y que tenen el *pensament* de viure á costa del poble de Valls.

Tot aixó ho diu el *coben* Indalesio.

Que ja sent conservador va ser dos cops lliberal y'ls frateros de la *Unión* el van treure diputat. Y si'l *coben* no es carlí es degut, á que Abellá encara no te garrofes per poguerli omplir el pap...

La setmana entrant parlaré del pacte dels frateros de la Unió, del ápat y de Don Gon...zalo.

ALSA-PREM.

Valls 15 Juliol 1905.

Granollers

Sr. Director de LA TRALLA.

Llegeixo en el nombre 82 del periódich d'aquesta vila *La Razón*: «Por fin gracias á las activas gestiones de los infatigables diputados republicanos señores Lerroux y Junoy, y de otras personalidades, después de 15 dias de prisión preventiva ha sido puesto en libertad provisional con fianza de 2.000 pesetas el director del semanario catalanista LA TRALLA.

Nos alegramos.»

De manera que segons el *republicà* setmanari *La Razón*, los *diputados republicanos* Lerroux y Junoy tenen tanta influencia ab el Govern de la monarquia que *gracias á sus gestiones* han posat en llibertat á n' En Riu, redactor de LA TRALLA que es, segons la gent d'allende y ells, un *malvado separatista*, un *hijo espúreo* y un *miserable filibustero*. Ja es estarhi be ab la gent de la monarquia els *diputados republicanos*!

Pero encare qu'En Lerroux y Companyia tingan tanta influencia (de la que no duptem) ja sab *La Razón*, com ho sab tothom, que no ha sigut pas degut á n'ells la llibertat de nostre company, y malgrat sapiguemho, no ha duptat gens en mentir descaradament atribuhintlos un mérit, quan no han fet altra cosa que fer el *generós* telegrafiant als Ministres y prou, y com tants altres inutilment, puig si En Riu gosa de llibertat provisional, ho deu solament al curs natural de las lleys, donchs bons amichs, Procurador y Advocats, interposaren recurs contra l'auto de presó.

«Nos alegramos» diu. Aquesta altra *bola* tampoch passa; son massa recents encare las denuncias que aquell periódich y *La Putinera* dirigian al Governador y als Ministres contra entusiastas companys ab motiu de la vinguda del *Orfeón Canigó*, per suposats crims, pera fer creure que s'alegra de la sortida de la Presó de Barcelona d'un catalanista., ¿No fereu aquelles denuncias precisament pera que n'engarjoleessin algún? ¿Com s'esplica, donchs, l'alegria de *La Razón* per la llibertat d'un catalanista si pretenia privar d'ella ab altres? ¿Se la té de calificar de farsant ó embustera?

Se necessita barra, y molta, per etzivar embusterias tan poch passadoras y ab tanta mala sombra.

Pero tan va'l cantí á la font que al últim se trenca. Son tants els *axechs* y *rifadas* de *La Farsa* als *republicans sense malicia* que potser algún dia, per tontos que sigan, se n'adonarán.

¿No t'ho sembla titella de La... Roca?

KALISSANY

¡CATALANS!

Catalunya es nostra mare
¡Catalans! no ho olvideu,
encar que avuy siga esclava
per deslliurarla lluytém.
Per lo tant, tots, rics y pobres,
vells y joves, tots plegats
trevallém perque pur brilli
l'hermós Sol de llibertat.

AMADEU VIDAL.

16 anys.

El meeting que en el número passat anunciavam pera'l dia 16 del actual y que hivia de celebrarse á Mataró, hagué de suspndres per causas ajenas á la voluntat dels organitzadors.

De la suspensió'n reberem avís el dijous, dia 13, quan el número estava en màquina.

Dit acte de propaganda tindrà lloch definitivament el diumenge dia 23, á las deu del matí, en el teatre Euterpe del esmentat poble de Mataró, prenenthi part, com diguerem, distingits oradors de la Unió Catalanista, presidint l'acte'l secretari de la mateixa en Santiago Gubern.

L'Ajuntament de Manresa ha acordat celebrar festas ab motiu de la vinenta festa major. La Comissió Organitzadora 'ns ho comunica per medi de una circular escrita en castellá y'ns demana la inserció d'una gazetilla també escrita en castellá.

Cada cop que veyém un fet aixís sentim vergonya, una gran vergonya per aquests Ajuntaments catalans que renegan de la llengua catalana y malmeten la castellana. A Barcelona tenim una majoria republicana y quan se redactan cartells no tenen inconvenient en ferne de catalans, perque ab tot y el poch seny que'ls hi reconeixém, encare saben lo que es lògica.

L'Ajuntament de Manresa no ho sab.

Al menys el dia que tornin á fer la tonteria de dirigirse al poble en llengua que no li es propia y que de passada ha de repugnar als homes honrats perque es imposada, fassinthi donar una mirada per un escriptent de la Virreyña pera evitarse'l dir ridicoleas.

Per mostra:

En el local de dicha Exposición convenientemente iluminado y adornado (sense comas), tendrá lugar la celebración de varios festejos que sean llamativo para los visitantes.

Que sean llamativo, eh?

El mote es persuasivo,
y prueba, caro lector,
que su inaudito autor
es un grande gramativo.

Y en la gazetilla diu:

El Excmo. Ayuntamiento ha determinado celebrar... una Exposición, etc.

O ga, señor Romanones,
yo he visto en ocasiones
organizar exposiciones;
mas, celebrarlas, ¡jamás!

Si no volguessim la autonomia política y administrativa; si no fossim verament nacionalistas catalans voldríam una y altra cosa, al veure que ab la dítiosa *unidad* que tant defensen els centralistas, l'Estat Espanyol se troba ab un contingent d'analfabets que puja un 63 per cent.

¿Saben quin tant per cent ne té la Noruega?

L'hú per cent.

¿Saben quin tant per cent ne té la Suissa?

Ni arriba al hú.

Catalans que encare badeu apreneu, apreneu.

Ab la mort d'en Villaverde s'acaba d'esgabellar la menjadora dels conservadors. Ara queda en Mau-

ra, que lliure de trabas, deura trevallar pera reorganisar las forsas, qu'es ab lo que allá dalt matan el temps.

Y ab lo que'ns el fan perdre á nosaltres.

Sort que vaig rebre la noticia á Sant Boy ó sino crech que'm fereixo. Res, que m'ho vareig pendre á broma creyent ser una rifada d'un qualsevol. Perque mirin que l'Echegaray ministre d'Hisenda!

Ja ho sé que no'ns ha de venir de nou, que d'altres pitxors se n'han vistas; pero que volen que hi fassi jo si no sé acabarmho.

Que l'haguessin fet ministre de Marina encara com aquell; perque á n'El Gran Galeoto mateix, hi te allò de

Contra las olas del mar
luchan brazos varoniles

veuen, ja es tocarhi. A ben segur que no'n sap tant el que hi ha ara.

Pero d'Hisenda, senyors! Un home, que segons confessa ell mateix, está tant atrassat de números que ni sab si s'escriuen ab H! Un home que de tant fástich que li fan els quartos, va regalar mitg premi Nobel á n'en Mistral, poguentlo tenir sencer segons s'ha dit que li havian ofert!

En fi, en Montero Rios s'ha cregut que tenint al costat un home que li fassi els Decrets en vers, el poble s'empassará millor las sevas garrafaladas.

Perque en alguna estima l'ha de tenir el poble a que fa poch no's cansavan d'ensavonar ab el nom d'*ilustre anciano* y que'l van fer desmayar á copia d'aplaudiments.

D'un home que está avesat á fer comedias se'n pot esperar molta cosa. Ja'n parlarém més.

Rigorosament històric.

Una mostra de la hidalguia dels inconsúils.

Lloch de l'acció á l'acera de la plassa de Catalunya immediata á la *Maison Dorée*, á la tarde del passat divendres.

Un popular ceguet canta *Els Segadors* y al passar el plat un *senyor* (?) castila que seu junt á una de las taulas de fora, increpant al cego dihentli que nostre patrióth cant *le molesta* y que *vaya á cantarlos á otra parte*. Un jove amich nostre hi intervé dihentli al tal Senyor (?) que ell no es aquí pera insultar á ningú y menys pera erigirse en César de la via pública, no passant res més á causa de la intervenció de varias personas.

Sols sabem que'l tal castila's deya Antonio.

De segur deu celebrar sa festa per Sant Anton dels Ases.

Llegim á la *Perduda* del diumenge al donar conte del discurs d'en Salmeron:

Las revoluciones no pueden hacerse á plazo fijo. Y donchs com es que, durant tres anys seguits heu promés el pavo republicano á n'els calets que os segueixen.

Mirin que tenim uns ministres que n'hi ha un vagó! Ja no es allò de tanir aptituts per fer aixó y desempenyar aixó altre ó be no tenen aptituts per res y cuydarse de tot; are's tracta senzillament d'una cuestió que qualsevol que tingui dits á la mà, pot resoldre ab facilitat.

Ja deuen estar enterats dels conflictes que seguidament floreixen entre *trañeros* y *jeiteros*. Donchs el digníssim senyor Vil'anueva que si avans regava las monjetas de la nació representa are'l ram de lo que *fué marina*, demana que per evitar aquets conflictes li donguin cuartos per un altre canoner.

¡Vaya una manía la d'aquesta gent de fer barcos á tota costa! Pro que no ho veu que també se n'ha d'anar á pico?

Si tanta falta li fa un canoner prenguin el *Temerario*. La seva ausencia sols será notada en el consum de musclos.

Veuen lo que'ls dich?

Llegeixo que á Palma hi ha arribat el *Pinzón*, remolcant al *torpedero General Barceló* averiat. Sumin vostés mateixos que nosaltres ja hem perdut el compte.

Y ara que me'n adono. Un *general* ab averías...

Tothom sap prou que á Ca la Ciutat es á ca'n Garlanda, ahont la única lley que's compleix es la de cobrar relligiosament las mesadas suadas á judici y lliure elecció dels interessats, pero may fins á suposar que com va dir l'Albó hi hagin 830 municipals engalonats dels 850 que han de prestar servey á la ciutat.

Així es molt natural que quan se'ls busqui no se'n trobi ni un per llevar, perque sent *jefes* tots ¡qui'ls fa estar de punt!

O sino tindrian dret á dir: ¿Qui mana á ca'n Ribot, l'amo d'l porch?

Pero no tindrian rahó, perque ja ha dimitit.

Per fi'l senyor Lluç ha deixat la vara. Lo que no se sap si han hagut d'arrancarli ab estenallas. Descansi en pau á casa seva y fassis curar del deliri de grandesas que tan funest ha sigut per Barcelona. Y ara tot saludant al seu successor en Rómul Bosch, estém al aguayt esperant que'n sortirà d'aquest bon senyor que comensa dihent que ve á fer administració.

